

KIRKEN UNDERVISER

Undervisningsmodeller | Praktisk pædagogisk arbejde | Kirkeligt børne- og ungdomsarbejde | Andagter og gudstjenester | Anmeldelser og litteratur

– Det aktuelle tidsskrift for kirkens pædagogik og undervisning

HVAD SKAL VI MED BIBELEN?

– Hvordan vi i kirken kan gøre bibelfortællingerne aktuelle

BIBELEN – ET ANTIKVARISK KLENODIE ELLER EN BRUGSBOG?

DE NYE BØRNEBIBLER

– En børnebibel – et gammelkendt fænomen

November | 2010

»3

TEMA:

BIBELEN

Leder

I dette temanummer har vi forsøgt at tage fat i selve Bibelen. Hvordan kan vi i kirkens arbejde og undervisning inspirere til at åbne bogen og gøre den aktuelt for mennesker i dag.

Er Bibelen et antikvarisk klenodie eller er det en brugsbog, som kan hjælpe os til at forstå vores valg og tilværelse bedre? Sådant spørger en af temanummeret forfattere? Og der er selvfølgelig ingen tvivl om, at vi mener, at Bibelen er en god og stadig aktuel vejledning i at forstå, hvad det betyder at være menneske – også i dag.

Vi håber, at nummeret her, kan give jer ideer til at bruge Bibelen både i arbejdet med børn, unge og voksne.

Helle Marie Danielsen, Redaktionssekretær

Kirken Underviser

- er et tidsskrift til inspiration for alle i kirkens forskellige former for undervisning
- praktisk hjælp til det pædagogiske arbejde i menigheden og det kirkelige børne- og ungdomsarbejde
- undervisningsmodeller til brug for børn, unge og voksne
- forslag til andagter og gudstjenester
- teologisk-pædagogisk information
- anmeldelser og omtale af nye undervisningsmaterialer og litteratur med relevans for det pædagogiske arbejde i kirke og menighed

www.kirken-underviser.dk

Redaktion

Mogens Bering Rasmussen, Keld Balmer Hansen, Inger Margrethe Mikkelsen, Helle Marie Danielsen (ansv.), Benthe Kleon Jeppesen, Kirsten Sogaard, Inge Lise Reiche, Per Rene Jensen

Redaktionssekretær: Helle Marie Danielsen
Peter Bangs Vej 1, 2000 Frederiksberg,
tlf.: 38 38 41 20

Sats, layout: Karina Rydendahl, Unitas Forlag a/s
ISSN: 1602-2785

Udgiver:

Kirkefaglig Videreuddannelse
Diakonissestiftelsen
Peter Bangs Vej 1
2000 Frederiksberg
Tlf.: 38 38 41 20
www.kirkefaglig-videreuddannelse.dk

Målsætning:

Målsætningen for Kirkefaglig Videreuddannelse er at uddanne diakonale og religionspædagogiske medarbejdere, der ud fra en kirkelig faglighed kan indgå som inspiratorer, iværksættere og ledere i kirkens arbejde.

Tryk: Clemensstrykkeriet a/s

Abonnement:

Årsabonnement (4 numre) kr. 235,-
Løssalg kr. 75,-
Henvendelse til:
Kirken Underviser c/o Unitas Forlag
Peter Bangs Vej 1
2000 Frederiksberg tlf.: 36 16 64 81
E-mail info@unitasforlag.dk

indhold

04 HVAD SKAL VI MED BIBELEN?

af Tine Lindhardt

07 BIBELEN – ET ANTIKVA- RISK KLENODIE ELLER EN BRUGSBOG?

af Suzette S. Munksgaard

10 BØGER OM BIBELEN

12 DE NYE BØRNEBIBLER

af Edith Aller

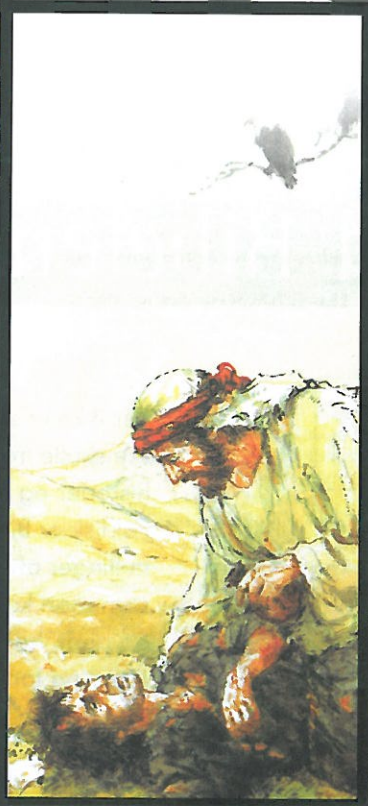
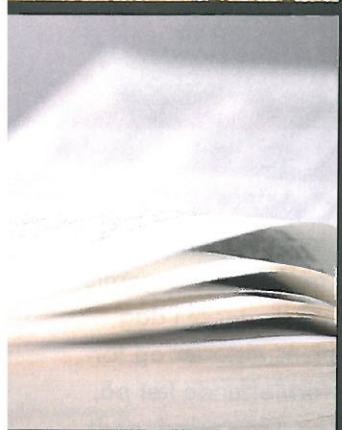
18 BIBELEVENTYR

af Anne Marie Vrang

20 DEN STORE FORTÆLLING

af Helle Marie Danielsen

23 BOGANMELDELSE

Hvad skal vi med Bibelen?

Tine Lindhardt, sognepræst i Fredens Kirke, Odense,
TILI@KM.DK

Hvad har Bibelen med vores virkelighed at gøre? Sognepræst Tine Lindhardt giver her bud på, hvorfor og hvordan vi i kirken kan gøre bibelfortællingerne aktuelle.

'Kors i hytten' 'Dødens trin' 'Fåret Fregne' 'Kødgyden'

Det er overskrifter på nogle fiktive tv-programmer, omtalt på forsiden af Præsteforeningens kalender 2011. Under overskrifterne gemmer sig så forskellige programmer som Satire, Thriller, Familiefilm og et madprogram.

Hvorfor omtaler man fiktive tv-programmer på forsiden af Præsteforeningens kalender?

Svaret får man hvis man, kigger nærmere på omtalen af de enkelte programmer.

Under satireprogrammet 'Kors i hytten' står der Mark. 14-15 og omtalen lyder: I denne ultimative satire vendes der op og ned på hele verden, og Gud bliver korsfæstet af de mennesker, han selv har skabt. Under 'Dødens trin' er der en henvisning til Apostlenes Gerninger kap. 5 vers 1-11 og følgende omtale: Ananias og Safira spiller urent spil. Men når dødens trin lyder bag døren, er sandhedens time kommet. – Det lyder som en optakt til en gyser, men der er nu tale om en thriller, for gyseren er 'Skriften på væggen' med henvisning til Daniels Bog kap. 5.

Og så fremdeles.

Der er ikke så langt, som man skulle tro

Jeg gætter på, at I har gættet pointen, som er, at denne tv-guide i virkeligheden er en guide ind i Bibelen og dermed et forsøg på at vise, at

der ikke er så langt, som man måske skulle tro, fra Bibelens urgamle historier og fortællinger til i dag. Faktisk er Bibelens historier og fortællinger ofte forbløffende tæt på, som man kan se. Liv og død, godt og ondt, had og kærlighed, misundelse og forsoning, mænd og kvinder, børn og sågar teenagere, unge og gamle, venner og søskende, grådighed, griskhed, bitterhed, jalousi, forførelse og kærlighed, glæde, sorg, lykke, tilgivelse og tro og meget mere. Det tumlede de med dengang under andre himmelstrøg for et par tusinde år siden. Fuldstændigt som vi gør det i dag.

For de bibelske personer er Gud selvfølgelig – som luften, man ånder ind og ud. Det var hans himmel, man levede under, og derfor forholder man sig hele tiden til Gud. Nogle gange er man glad for ham, andre gange det modsatte. Og sådan har han det for øvrigt også med dem ;-). For mange moderne mennesker er troen på Gud ikke helt så enkel, fordi det er blevet et spørgsmål om at tro (eller ikke tro) på, om Gud er til, hvor det for de bibelske personer var et spørgsmål om at være tro mod den Gud, som

ingen betvivlede. Men ikke desto mindre er deres livsvilkår som vores; deres kampe ligner vores og de svar, de fandt og fik, kan også gøre os klogere; på os selv og på hvad det vil sige at være et menneske. Der bliver kastet lys over ens tilværelse, når man spejler sig i de bibelske personer og historier. Dels ser man ting, man ikke var klar over, dels får man mulighed for at se tingene i et nyt lys og perspektiv.

Klædt af til skindet

Det er præcist én af vores vigtigste opgaver i forhold til Bibelen – at puste støvet af den og at få vist og fortalt os selv og andre, at Bibelen ikke er en bog om nogen engang i en fjern fortid, i lande langt væk, men derimod en højaktuel bog om os og vores liv, i dag og i går og i morgen.

Men der findes jo så mange historier, vi som mennesker kan spejle os i, så hvorfor læse de bibelske?

» Det er præcist én af vores vigtigste opgaver i forhold til Bibelen – at puste støvet af den og at få vist og fortalt os selv og andre, at Bibelen ikke er en bog om nogen engang i en fjern fortid, i lande langt væk, men derimod en højaktuel bog om os og vores liv, i dag og i går og i morgen.

Fordi de kan i hvert fald to ting på én gang. De kan billedligt talt klæde os af til skindet – og give os tøj på igen.

Billedet er hentet fra syndefaldsberetningen, 1 Mos 3, hvor det fortælles, hvordan Gud har skabt en fantastisk verden for mennesket. Alt må man, og alt kan man. Man må træde på græsset, drikke af alle kilder, spise af alle træer, gå ad alle stier, ligge i alle huler. Alt må man. Ja, der er en enkelt ting, man ikke må – spise af kundskabens træ. Men hvad betyder det i forhold til alt det, man må og kan? Ganske meget, viser det sig. For som vi godt ved, så er det i grunden ligegyldigt, om vi kan hele verden. Hvis der er én ting, vi ikke må, så er det den ene ting, vi er optaget af og tænker på. Der er ikke nogen, der skal begrænse vores liv. Ikke nogen, der skal sætte grænser for vores udfoldelse.

Derfor er det let for slangen at lokke kvinden til at spise af den forbudte frugt, som hun derefter giver til manden. Med stor ironi er fortalt, at den kundskab, de får, da de har spist af kundskabens træ, er at opdage, at de er nøgne. Klædt af til skindet står de, i al deres 'der er ikke nogen, der skal bestemme over os-hed'. 'Der er ikke nogen, der skal sætte grænser for vores udfoldelse'.

De finder nogle figenblade til at skjule den værste nøgenhed, men Gud kan de ikke skjule sig for, da han senere kommer forbi. Straffen falder, kort og kontant. Når de har spist af kundskabens træ, kan de ikke længere spise af livets træ. Det er kun Gud, der kan det. Mennesker er mennesker, og derfor må de nu ud af Edens Have. Ud udenfor, hvor der er tjørn og tidsel, og hvor døden er en del af livet.

Men inden de bliver sendt ud af haven, giver Gud dem tøj på, fortælles det. Måske var der snestorm eller voldsomt regnvejr derude, og så er det jo venligt af

Gud at give dem tøj på. Men måske ligger der også noget andet i tøjet. Det nemlig sådan, at når Gud fremover ser på sit menneske, ser han ikke nøgenheden og oprørskheden og 'jeg vil selv – heden'. Han ser det tøj, han selv har givet os på. En kærlighedens kåbe, der skjuler en mangfoldighed af synd.

Og således klædt på igen kan mennesket gå ud udenfor og leve det liv, vi skal, af jord og til jord. Men altså klædt på til det af Gud selv.

Fortællinger vi kan spejle os i

For mig er den historie ved siden af meget andet en eksempelfortælling på, hvad de bibelske historier og fortællinger kan og gør. Hvis vi tøj spejle os i dem, risikerer vi at blive klædt af til skindet og at stå nøgne, afsløret i al vores fejhed og bitterhed og skyld. Men kunne de bibelske historier ikke andet, behøvede vi dem strengt taget ikke; det er vi nemlig selv rigtigt gode til – at klæde hinanden af til skindet. Men de bibelske historier gør som sagt én ting til: De giver os tøj på igen. Tilgivelse, forsoning, en kærlighedens kåbe, der skjuler synd og skyld. Vi er på én gang set og set bort fra – og det er vel præcist det, der gør det muligt for os at leve med vores synd og skyld – ja, leve trods den.

Denne ekstra dimension – at man ikke alene ser sig selv, som man er, men ser mere end sig selv, ja at man får lov at se sig selv som set på med kærlighedens øjne – er et gennemgående træk i mange af de bibelske historier og fortællinger. Og som sagt er det vel først da sådan set, man kan leve og være til.

Derfor skal vi læse de bibelske historier. Ikke alene fordi det er historier, fra Bibelen. Men fordi det er historier der vil os noget og kan noget og gør noget ved os den dag i dag.

Hvad skal vi med Bibelen?

Eksempler til inspiration

Lad mig slutte med nogle få eksempler – primært andres – på, hvordan vi som kirke kan inspirere og hjælpe til, at andre får øje på den kiste af historier og fortællinger, Bibelen rummer.

Man kan pålægge sig selv mindst én gang om måneden i sin prædiken at hente det aktualiserende eksempel fra Bibelen, frem for fra tv, film, litteratur og kunst.

En kollega har fortalt, hvordan hun lader sine konfirmander vælge hver sin bibelske person, som de gennem undervisningen skal læse, skrive, tegne og fortælle om. Til sidst kan man samle alle biografierne i et lille hæfte, som konfirmanderne kan få til konfirmationen. Se også pjecen 'Bibelske navne' fra Bibelselskabets Forlag.

En anden kollega genfortæller Bibelen fra a til aa gennem ti fortællelegudstjenester. – Et initiativ, som sognet har taget godt imod.

Der holdes mange lejlighedstaler, indledninger og afslutninger i kirkelig sammenhæng. Hvorfor ikke bruge bibelske personer og bibelhistorier, salmer og profeter, lignelser, Paulus' breve ... som udgangspunkt og/eller gennemgående tema. For eksempel som indledende føljeton til sognemøder og/eller kirkehøjskoler.

I '3. tekstrække' (udkommer 29. okt. på Bibelselskabets Forlag) giver en gruppe præster forslag til bibeltekster, man ikke lige falder over i det daglige – som inspiration til at komme bredere rundt i Bibelen.

Den omtalte Præsteforenings Kalender 2011 kan fås til download på Bibelselskabets hjemmeside fra nov. 2010 og vil være oplagt til konfirmandundervisning eller til studiekredsbrug.

Endeligt skal nævnes 'En indføring i Bibelen' skrevet af professor Kirsten Nielsen og akademisk konsulent Gertrud Yde Iversen, udgivet af Bibelselskabets Forlag; oplagt til

studiekreds og en levende introduktion til Bibelen.

Et par gode historier

Historien om Eutikos fra Apostlenes Gerninger, kap. 20. Her kan man høre, at det med mange ord i kirkelig sammenhæng ikke er noget nyt. Og man kan få en slags forklaring på, hvorfor kirkevinduer som regel sidder meget højt og ikke kan åbnes. Man skulle nødtigt gentage Eutikos historien.

Naaman fra 2. Kongebog kap. 5, som ikke vil lade sig nøje med at dyppe sig i jordanfloden for at blive rensset for sin spedalskhed. Det er for nemt. Han vil hellere gøre noget svært. En god parallel til dåben som jo også er det rene vand og helt gratis – hvad kan få nogen til at spørge, om det ikke er alt for nemt, og om man ikke hellere skulle kræve noget mere substantielt som adgangsbillet til Guds rige.

Slægtstavlen i Matthæus-evangeliet kap. 1, som kun nævner fem kvinder i den lange række af mænd. Når der kun nævnes fem kvinder (skønt der må have været en del mere involveret for at komme fra Abraham til Jesus), kunne man vel forvente, at de var de særligt vigtige, gode, fromme, ordentlige kvinder – forbillederne. Men læs om dem – i Det Gamle Testamente især – så vil man opdage, at der ikke er meget forbilledligt ved de fem. De falder udenfor, ved siden af og helt igennem i forhold til almindelig god moral. Og alligevel nævnes de ved navn i vor Herres slægtstavle. Det synes jeg er interessant og evangelisk.

Kainsmærket – fra 1 Mosebog kap. 4 – hvordan mon det har set ud? For mig er det korsets tegn, der tegnes for ansigt og bryst, når vi døbes, som tegn på, at også vi er brodermordere (man kan slå ihjel på tusind måder) – men også som tegn på, at vi er dem, Gud står bag alle dage indtil verdens ende.

Bibelen

et antikvarisk klenodie eller en »brugsbog«?

Suzette S. Munksgaard, efterskolelærer, forskningsmedarbejder på CUR, MA i teologi og kristendomsformidling, suz@mse.dk

Når jeg som efterskolelærer be'r mine elever tage deres Bibel med til kristendoms- og religionsundervisningen, lægger de den stolt frem på skrivebordene. Men når jeg be'r dem slå op i Bibelen, fyldes klasseværelset straks med en sprød, raslen af nye, »u-bladret« sider som i en ny bog, der aldrig er blevet åbnet før. De fleste har ellers gået til konfirmationsforberedelse, men har først fået Bibelen smidt i nakken på vej ud af kirken ved konfirmationen og har ikke åbnet den siden... Det er tankevækkende, at Bibelen ikke er blevet en »brugsbog«, men blot forbliver et antikvarisk klenodie, der står bagerst på hylden på teenage-værelset.

Bibelens »mod-fortællinger«

Der er ellers brug for Bibelens »mod-fortællinger« i dag. Unge er hele tiden på udkig efter fortællinger, der kan være med til at inspirere dem i dannelsen af deres egen selvbiografi; det kan være fortællinger, der gør dem bedre til at tackle menneskelige grundkonflikter, etiske dilemmaer eller en specifik håbsdimension. Vi har brug for

»mod-fortællinger«, der kan stå som modbillede til forbruger-kulturen, og som kan være med til at fortælle, hvem vi er, og hvem vi kan være. Vi har brug for »mod-fortællinger«, der står som modbillede til de øvrige »håbsløse« fortællinger, der bebudes i medier og i teenagekulturen. Og ikke mindst har vi brug for »mod-fortællinger«, der giver mod, livsmod og håb til at tage fat på livet. Den tyske religionspædagogiske forsker, Frederick Schweitzer fremhæver,

at Bibelske fortællinger, som oftest er håbsfortællinger, der kan få en grundlæggende betydning for børn og unge og deres identitetsdannelse, fordi de åbner for en fremtid fuld af håb og livsmod i nuet.¹ Men hvordan får vi åbnet Bibelen, så »modfortællingerne« og håbsfortællingerne kan være med til at sætte ungdomslivet i perspektiv?

¹ Schweitzer, Frederick, 2006, Barnets ret til religion, Aros Underviser

» Det er tankevækkende, at Bibelen ikke er blevet en »brugsbog«, men blot forbliver et antikvarisk klenodie, der står bagerst på hyl- den på teenage-værelset.

I kristendoms og religionsundervisningen er det vigtigt at åbne Bibelen på mange forskelligartede måder. Netop de mange forskelligartede tilgange er en vigtig dimension at inddrage i undervisningen med Bibelen, for unge er forskellige og har forskellige tilgange til kristendom, religion og tro. Den norske Erling Birkedal beskriver i sin religionspædagogiske doktorafhandling²

² Birkedal, Erling, 2001, »Noen gange tror jeg, men« Universitets Forlaget

om vigtigheden af forskelligartede tilgange til religiøsitet og gudstro blandt unge, tilgange som fx den kognitive og den emotionelle tilgang. På samme måde kan man i kristendomsundervisningen gøre brug af forskelligartede tilgange i undervisningen med Bibelen.

En kognitiv tilgang bygger hovedsagligt på viden, kundskab og intellektuelle overvejelser. Her er det vigtigt at Bibelen åbnes med en kognitiv tilgang ved fx vidensformidling om Bibelens opbygning og tilblivelse, en historisk- kritisk tilgang

» I kristendoms og religionsundervisningen er det vigtigt at åbne Bibelen på mange forskelligartede måder.

til mange af teksterne og bør- gerne og ikke mindst refleksive diskussioner om forskellige tolkningsmuligheder og sandhedsværdier. Filmklip og teksteksempler fra Da Vinci Mysteriet kan være med til at åbne Bibelen med en kognitiv tilgang. Inddragelse af synoptiske sammenstillinger og nye oversættelser som *Den Nye Aftale* er med til at sætte fokus på den sproglige udvikling og fortolkninger af Bibelens tekster. Med en kognitiv tilgang får eleverne en grund viden og kundskab om Bibelen, hvilket er væsentligt, når man skal kunne diskutere og forholde sig reflekterende til Bibelens tekster, både når man skal kunne manøvrere i et samfund, der fordrer religiøst dannede borgere og i forhold til noget så konkret som Folkeskolens afgangsprøve i kristendom.

En emotionel tilgang til Bibelen bygger på oplevelser, erfaringer og stemninger. Her er det vigtigt at lade kreativiteten råde og åbne Bibelen med alle sanser. Be' fx eleverne om at tage hovedpuden med til timen, lad dem ligge på gulvet, eller på hver sin kirkebænk med deres hovedpude og Bibel og giv

» Hvis Bibelen ikke fortsat kun skal samle støv på hylden som et antikvarisk klenodie, men kunne bruges som en »brugsbog«, er det vigtigt at inddrage både hjerne og hjerte, viden og sanser, kundskab og kendskab.

dem lov til at bladere i biblen i 20 minutter med stemningsfuld musik i baggrunden. Denne bibelbladring, hvor man samtidig skal finde 2-3 bibelvers/citater, som siger en noget særligt eller får en til at undre sig, skaber en spændende gennemgang af Bibelen, når alle bagefter fortæller om de bibelvers, man er faldet over og forklarer, hvorfor man lige »faldt over det«. Mange af Bibelens tekster taler til sanserne, så brug saltet og syrlige urter, lyset og mørket, vinen og brødet, når Bibelen åbnes med en emotionel tilgang.

Endnu en måde at arbejde ud fra en emotionel tilgang er at inddrage musikvideoer og sange, der bruger bibelcitater. Salmernes bog 23 v.4 (*As I walk through the valley of the shadow of death...*) har inspireret adskillelige populærmusikere som fx rapperen Coolio med sin

Gangsta's Paradise og Kayne West med sangen *Jesus Walks* (se mere på Wikipedia og YouTube). Disse populærkunstnere formår desuden at bygge bro mellem Bibelens univers og et pulserende ungdomsliv og giver eksempler på Bibelens brugbarhed.

Hvis Bibelen ikke fortsat kun skal samle støv på hylden som et antikvarisk klenodie, men kunne bruges som en »brugsbog«, er det vigtigt at inddrage både hjerne og hjerte, viden og sanser, kundskab og kendskab. På denne måde kan børn og unge deltage aktivt og medskabende i at fortolke Bibelens »modfortællingerne«, så det giver mod og håb til at leve i den virkelighed, som er vores.

Udkommer på Aros Underviser

Børns Bibelhistorier

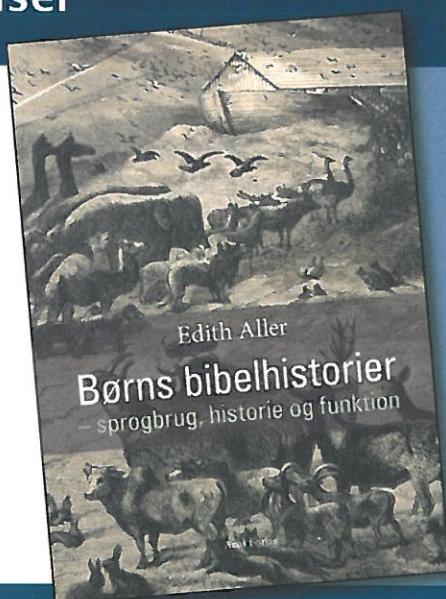
– sprogbrug, historie og funktion

Spændende udgivelse med komplet oversigt over danske bibelhistoriebøger og børnebibler

Nyt gennearbejdet, inspirerende historisk overblik til alle, der interesserer sig for og arbejder med formidling og fortælling af kristendom.

Med denne nyudgivelse eksisterer der nu for første gang en komplet oversigt over danske bibelhistoriebøger og børnebibler.

Af Edith Aller

Kr. 349,-

fås hos din boghandler eller på
www.arosforlag.dk

 Aros
underviser

Bøger om Bibelen

HER ER ET LILLE UDPLUK AF BØGER OM BIBELEN

Til opbyggelse

En indføring i Bibelen af Kirsten Nielsne og Gertrud Yde Iversen, Bibelselskabets forlag
Hvad er egentlig de store linjer i Bibelen? Hvad er sammenhængen mellem skrifterne? Hvordan har man læst og anvendt skrifterne igennem tiden? Og hvad er det i hele taget for en bog, bibellæseren sidder med i hånden? Det giver *En indføring i Bibelen* et bud på.

En bog om Bibelen af Lisbet Kjær Müller og Mogens Müller, Forlaget Anis
Den historiske Bibel – Bibelens historie

Bibelens historie er en ny, gennemrevideret og udvidet udgave af Bogen om Bibelen, som udkom i 2004 på Politikens Forlag. Genudgivelsen viser, at der er brug for bogen, som da også er den eneste af sin art på dansk. Der er revideret og suppleret mange steder i bogen, bl.a. er Judasevangeliet nu omtalt, og citater fra Koranen er anført efter Ellen Wulffs fornemme oversættelse fra 2006.

Kan vi stole på Ny Testamente? af John A. T. Robinson, Forlaget Anis

Bogen bygger bro mellem dem, der ubetinget mener, at man kan tro på Ny Testamente, og dem der ikke gør det, ved at rydde nogle misforståelser om den historisk-kritiske bibelforskning af vejen. Endvidere ser bogen også på, hvor gangbar dateringen af både de bibelske skrifter og evangelierne er.

Kære Dan af Annelise Søndengaard, Forlaget Anis
Guide til bibellæsning

Sognepræst Annelise Søndengaard giver i denne bog en vejledning i det at læse Bibelen. Bogen er skrevet som en række breve til den voksne søn, Dan. De enkelte breve er både en hjælp til selve læsningen af Bibelen og eksempler på, hvordan bibelske motiver og fortællinger er blevet en del af vor fælles kultur.

Bibelens røde tråd af Leif Nummela, Lohses Forlag

Leif Nummela tager os med på en rejse gennem Bibelen og viser, at der midt i mangfoldigheden går en rød tråd fra første til sidste side – Guds frelsesplan, som ultimativt realiseres i Jesus Kristus.

Gammeltestamentlig religion af Hans J. Lundager Jensen, Forlaget Anis

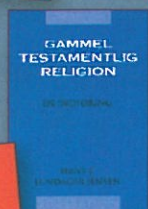
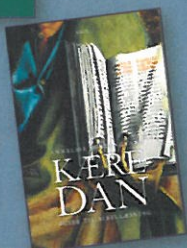
En indføring i de vigtigste religiøse forstillinger i Det Gamle Testamente. Bogen redegør for de grundlæggende træk i synet på det guddommelige og det jordiske; på den materielle verden og de begivenheder, der udfolder sig i den; og på loven og profetismen.

Det Nye Testamente af Geert Hallböck, Forlaget Anis

Bibelvidenskaben er præget af mangfoldighed, men der tegner sig dog i dag et mønster, hvor de forskellige metoder og skoler står som repræsentanter for indsigter i Det Nye Testamente, der alle er relevante og gyldige inden for den samlede bibelvidenskab. Denne situation har nu nået et punkt, hvor man igen kan vove forsøget at skrive en lærebog.

Kommentarer til Første Mosebog af Søren Holst, Bibelselskabets Forlag

Bogen er andet bind i Bibelselskabets Forlags nye kommentarserie Kontekst. Serien tolker udvalgte bibeltekster og formidler viden om skrifternes teologi og virkningshistorie.

Fra askedyngne til mødet med Gud – Læsninger i Jobs bog af Tine Lindhardt, Unitas Forlag

Tine Lindhardt tager læseren med gennem centrale dele af Jobs bog. Ikke ved at nærlæse kapitel for kapitel, men ved en kommenteret genfortælling hvor Job læses ind i vores tid.

Kommentarer til Salmernes Bog af Else K. Holt, Bibelselskabet Forlag

Denne kommentar giver en grundig indføring i salmernes teologi og beskæftiger sig blandt andet med salmernes store indflydelse på Det Nye Testamente.

Bogen viser også, hvordan mange af salmerne i Den Danske Salmebog er gendigtninger af de gammeltestamentlige salmer.

Evangeliet til alle folkene – en tolkning af Markusevangeliet af Aage Pilgaard, Unitas Forlag

Markusevangeliet er sikkert det ældste af de 4 evangelier, sandsynligvis skrevet i perioden omkring år 66 – 70. I forhold til det ældste evangelium er det nærliggende at spørge: Hvem er den Jesus, som Markus tegner et billede af i sit evangelium?

Lukasevangeliet af Henning Nørhøj, Unitas Forlag

Hvornår blev netop dette evangelium nedskrevet, og hvordan forholder Lukasevangeliet sig til de andre tre evangelier? En bog, som har kunnet gøre brug af den nyeste viden, og en bog, som har kunnet give en grundig, men letforståelig indføring i Lukasevangeliet.

Apostlenes Gerninger af Henning Nørhøj, Unitas Forlag

Apostlenes Gerninger er en beretning om apostlene og deres mission efter Jesu opstandelse. I dette skrift følger vi evangeliets vej fra den første menighed i Jerusalem og videre ud i den græsk-romerske verden. Her bliver Paulus hovedpersonen, der sprænger grænserne til den ikke-jødiske verden.

Grundbog til studieböger om Paulus af Andreas Davidsen, Unitas Forlag

Grundbog til studieböger om Paulus er en gedigen udgivelse, der i sig selv er en grundbog til forståelse af Paulus. Bogen kan sagtens stå alene, men er også et godt grundlag, når der arbejdes med en eller flere af de 7 studieböger om Paulus, der hver gennemgår et af Paulus breve. Studiebögerne indeholder også spørgsmål til debat og udgives af Folkekirkens Pædagogiske Institut samtidig med Grundbog til studieböger om.

Til undervisning

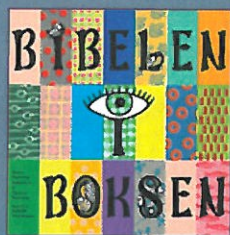
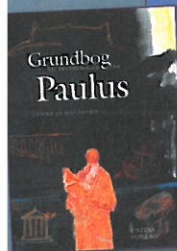
Bibelen i Boksen, Bibelselskabet Forlag

Bibelen i boksen er et undervisningsmateriale til kristendomskundskab i indskolingen fra Bibelselskabets Forlag. Det tager udgangspunkt i elevernes eget univers, hvor 10 bibelske fortællinger bliver præsenteret gennem alt fra modellervoks til æbler og hæfteplaster. Det er hverdagsting, som eleverne kender, der samtidig bliver brugt til at introducere faglige begreber som aftaler, jalousi, barmhjertighed og tro.

Den røde tråd i Bibelen af Helle Krogh Madsen og John Rydahl, Bibelselskabets Forlag

Gennem arbejdet Den røde tråd i Bibelen kommer eleverne omkring alle de bibelske fortællinger og problemstillinger, som nævnes i Fælles Mål 2009. Arbejdet med de bibelske fortællinger sker i samspil med udvalgte dele af de øvrige kundskabsområder.

På Lohses forlag findes der et stort udvalg af böger til Biblestudiekreds
Se mere på www.lohse.dk

De **NYE** BØRNEBIBLER BIBELHISTORIE.

EN BØRNEBIBEL – ET GAMMELKENDT FÆNOMEN

Edith Aller, cand.pæd. i dansk sprog og ph.d
edith.aller@mail.tele.dk

I mit snart mangeårige arbejde med bibelhistorier og børnebibler – to ord for det samme – er jeg stødt på bøger som jeg fandt temmelig barske for børn. Det gælder således den første bibelhistorie der blev udbredt her i landet. Den kom i 1788 og er skrevet til brug i skolen for almuebørn »som have ringe Evner og liden Skolegang.« Forfatteren er en pædagogisk interesseret sognepræst ved navn H. J. Birch. Han slutter bogen med fortællingen om Jerusalems ødelæggelse, og selve fortællingen med følgende to manende linjer:

*For deres store Synd det gik dem
jammerlig,
Betænk det, Siell! og lær derfor at
vogte dig.*

Vi var unægtelig i en tid der tog både børnene og deres religion alvorligt, også når det gjaldt om at vogte sig for synd! Det skulle jo gerne gå dem godt i dette liv og i evigheden.

Mange at vælge imellem

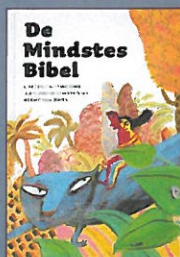
Også vor tid udgiver børnebibler, ja det nærmest vrirler med dem. På mindre end fire år, 2007-2010, har jeg registreret otte, fire bearbejdede fra engelsk og fire nyskrevne på dansk (se faktaboksen herved). Birch havde ingen mulighed for at forsyne sin bog med illustrationer. Det har vi i dag, og det er en fornøjelse at se det arbejde der nu lægges i at illustrere en børnebibel. De fleste tilstræber en venlig, farve-

strålende udgave af noget realistisk, som nu personer i mellemøstlige klædedragter og landskaber. De er stort set fri for tidligere tiders sentimentalitet og »Hollywood«-tendenser. Et stort plus til forlagene for det.

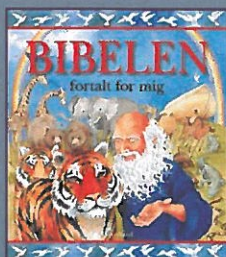
En enkelt skiller sig ud: *De mindstes bibel* har næsten surrealistiske, humorfyldte helt moderne illustrationer. Jeg er ikke fagkyndig vedr. religiøse illustrationer for børn, men synes umiddelbart bedst om disse. I det følgende lader jeg illustrationerne ligge.

Alle de otte bøger er formentlig i første omgang udgivet til det almindelige bogmarked for børn – de skal kunne sælges. Og de er da også alle otte flotte, blanke, solide og farvestrålende som de ligger her

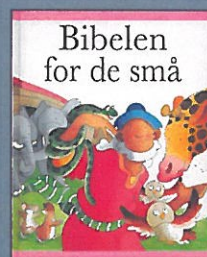
DE SENESTE TRE ÅRS BIBELHISTORIER

De mindstes Bibel
af Synne Garff,
Bibelselskabet 2007,
286 sider.
Pris: 199,95 kr.

**Bibelen
fortalt for mig**
af Lois Rock,
Fra engelsk,
Hovedland
2007, 158 sider.
Pris: 129 kr.

Bibelen for de små
af Sarah Toulmin, Fra
engelsk, Gyldendal
2007, 159 sider.
Pris: 149,95 kr.

OTTE NYE BØRNEBIBLER:

på mit bord. I anden omgang må man formode at de også er udgivet med henblik på et særligt marked, nemlig kirkernes dåbsbørn. Der døbes over 50.000 børn årligt i Danmark, og flere og flere sogne forærer hvert barn en børnebibel i dåbsgave.

De formodede købere er da på den ene side de voksne der køber bøger til børn uden om kirken, dvs. forældre, bedsteforældre, børnebibliotekarer m.fl., på den anden side de voksne der køber bøger til børn i en kirkelig sammenhæng, som nævnt til dåbsbørn og måske også til minikonfirmander og konfirmander, de sidste evt. i classesæt til undervisningsbrug.

Hvordan vælge?

Hvordan nu vælge den rigtige børnebibel? Vil man være grundig, kan man ud over at vurdere illustrationerne undersøge følgende to væsentlige forhold:

For det første: Hvilken teologi, hvilken kristendomsforståelse afspejler bogen? Er udvalget af bibelske fortællinger dækkende i forhold til denne teologi? Er den enkelte fortælling genfortalt dækkende i forhold til Bibelen? Er historierne fortalt med en bestemt hensigt eller idé – og i så fald hvilken?

For det andet: Hvilket sprog er bogen skrevet på? Er det på den ene side egnet til at gengive bibelske tekster, vil det på den anden side tiltale børn?

To bøger for de allermindste

For at begynde med en af dem for de mindste, Cecilie Vium: *Min store bærbare Bibel*, så har bogen et håndtag i ryggen af blå plastik som den kan bæres i. Dens ydre signalerer således at dette er en udgivelse hvor selve bogen, en bibelbog, er ideen med udgivelsen: Et barn skal kunne eje sin egen Bibel og finde den praktisk at transportere.

Bogen rummer 40 af de mest populære bibelhistorier, står der bag på den. Udvalget af historier kan nok undre: Der er medtaget 25 fortællinger fra Det gamle Testamente (GT) og kun 13 fra Det nye (NT). Fortællingerne om Nehemias og Ester må således være mere populære end fx fortællingerne om Jesu helbredelser eller hans lignelser.

Bogen er formentlig et samtryk, dvs. at illustrationerne er lånt i udlandet, og udvalget af fortællinger dermed har foreligget før teksten. Den har Cecilie Vium så skrevet i form af ganske korte resumeer i et lidt stift voksensprog. Om Ester fx at »hun gik, uden at være inviteret, til kongen. Dette kunne koste hende livet.«

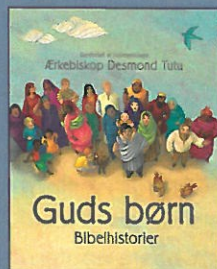
Indholdsmæssigt egner bogen sig ikke som en grundbog i bibelhistorie for børn fordi tekstudvalget er skævt. Det er den næppe heller tænkt til.

Sarah Toulmin: *Bibelen for de små* er oversat fra den engelske *Baby Bible*, og det er hvad bogen er, en børnebibel for de allermindste. Den har ni fortællinger fra GT og 12 fra NT. De enkelte fortællinger er kortet ned til ganske få linjer, men det er gjort så fortællingerne stadig lever: Fortælleren gengiver den enkelte historie vha. nogle få nøglesætninger og replikker. Resten fremgår af de klare, let humoristiske illustrationer.

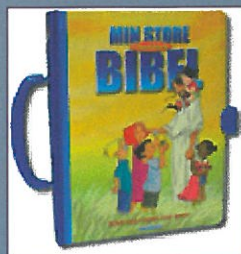
Man kunne kalde bogen en oplevelsesbog. Dens budskab fremgår af fortællingerne, men udtrykkes også i ord – som slutningen af »Den gode hyrde«: »Guds børn er som fårene.

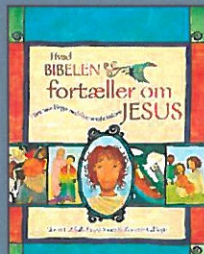
Sigurd fortæller bibelhistorier af Sigurd Barrett Politiken og Danmarks kirkelige Mediecenter 2010, 277 sider. Pris: 300 kr. (inkl. dvd)

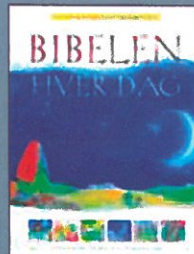
Guds børn. Bibelhistorier af Desmond Tutu. Fra engelsk. Alfa 2010, 126 sider. Pris: 189 kr.

Min store bærbare Bibel af Cecilie Vium Scandinavia 2007, 80 sider. Pris: 99 kr.

Hvad bibelen fortæller om Jesus af Sally Lloyd-Jones. Fra engelsk. ProRex 2008, 349 sider. Pris: 198 kr.

Bibelen hver dag Beate Højlund Lohse 2009, 349 sider. Pris: 199,95 kr.

Når et lille barn kommer til Gud, er Gud meget glad. Og oppe i himlen synger alle englene.»

Jeg ville gerne læse den bog sammen med en to-tre-årig og slutte med dens fine aftenbøn:

»Lille ven, hvil dit trætte hoved.
Må englene våge over dig, mens du sover.
Må Guds kærlighed omgive dig hele natten.
Og beskytte dig til morgens lys bryder frem.
Amen.«

Bøger for de LIDT STØRRE

De følgende seks bøger gengiver alle de bibelske fortællinger som hele, sammenhængende historier. De er tydeligvis præget af overvejelser over såvel teologi og pædagogik som af et bevidst arbejde med sprogbrugen – en fornøjelse at sidde med dem. Der er indholdsfortegnelser og bibelhenvisninger og andet hjælpestof i flere af dem, og ingen af dem er påfaldende sentimentale eller »forkyndende« i dårlig forstand – de vil alle først og fremmest fortælle, nogle af dem så evt. noget mere.

Nyskrevet på dansk er Synne Garff: *De mindstes bibel*. Det er en stor bog med 24 fortællinger fra GT, 30 fra NT. Her er plads til GT-fortællinger som »Kain slår Abel ihjel« og »Abraham skal ofre Isak,«

den sidste nøgternt fortalt, mens ingen

af Jesu strenge fortællinger er med – fx hverken »De ti brudejomfruer« eller »Den store dom«. Den undgår ikke pædagogisk vanskelige emner som nu Helligånden der er »den som puster liv og glæde ind i en« og »hjælper en med at tro på Gud«.

Sproget er et mundret, lidt gammeldags-neutralt dansk. Der forekommer oprindelige fremmedord, som når faderen ser den fortabte søn som en *silhuet i horisonten*, brug af mange ikke-almindelige danske ord som *snu*, *dovenlars* og *kjortel*, nye ord til barnets lager. Udover ofte at være fornøjelig kan bogen indimellem virke gribende.

En følelse som sorg demonstreres, dvs. den vises som den kan aflæses på den sørgende: *Tårerne strømmede ned ad kinderne på hende, så der efterhånden var en hel lille sø ved hendes fødder* hedder det om enken i Nain hvis søn er død.

Et gennemgående budskab er at Gud er kærlighed, et andet at vi skal elske hinanden, Gennem det fælles budskab knyttes GTs og NTs fortællinger sammen. Bogens hensigt er klart nok at undervise i kristendom ved at gengive en række centrale fortællinger på nutidig vis. Hvis jeg skulle være med til at vælge min kirkes gave til dåbsbørn, ville jeg overveje denne bog, evt. sammen med Tine Lindhardts *Sesams børnebibel* fra 1998 og *Sigurd fortæller bibelhistorier* (se senere).

Lois Rock: *Bibelen fortalt for mig* er oversat fra engelsk til eksisterende illustrationer. Det mærker man nu ikke: Bogen er en sober genfortælling af det sædvanlige udvalg af »positive« historier – ingen »Abraham skal ofre Isak« og heller ingen strenge Jesus-fortællinger. Der synes at have dannet sig et vist mønster for hvilke fortællinger der skal med i en børnebibel. I denne bog er det Guds storhed og Jesu positive fremtræden det drejer sig om.

Dens fortælleform og sprogbrug ligger forholdsvis tæt på Bibelen, men er lettet med flere replikker og en menneskelig synsvinkel. Bogen er i nogle sammenhænge så saglig som det vel næsten er muligt for en børnebibel at være: »Jesus blev korsfæstet uden for byen sammen med et par røvere. Han sagde en bøn, højt: Far, tilgiv dem. Kort efter døde han.« Mindre følelsesladet kan korsfæstelsen vel ikke gengives?

Bogen er værd at tage med i overvejelserne om en grundbog for minikonfirmander, evt. til oplæsning i hjemmene (hvor hverken tekst eller illustrationer kan støde nogen) eller i kirken.

Jeg ville dog nok stadig foretrække Møllehaves *Børnebibelen* fra 1996 til minikonfirmanderne.

Anderledes præget af en speciel hensigt er Sally Lloyd-Jones: *Hvad Bibelen fortæller om Jesus* – det fremgår allerede af bogens titel. Der er 44 »positive« fortællinger med GT og NT- stoffet nogenlunde ligeligt fordelt. Som titlen viser, trækkes der for så vidt det overhovedet er muligt en linje fra den enkelte GT-tekst frem til NT. Ideen er rimelig nok, men det bliver noget trættende i længden – som når Jesus optræder i forbindelse med »Syndfloden,« og fortællingen om David og Goliath ender med at notere at »mange år senere ville Gud sende sit folk en anden ung helt. Og frelse dem«.

Fortællingernes overskrifter har eventyrpræg som nu »Prinsen der tilgav« og »Tjenerkongen.« De er måske mere inspirerende end informerende (gæt selv hvilke fortællinger de henviser til). Gud er af og til en meget menneskelig gud der julenat har det som en nybagt far: Han må fortælle nyheden videre.

Teksten er skrevet så den direkte henvender sig til børn: »Som du nok kan regne ud« eller »Kan du gætte hvad der skete?,« og fortællingerne er gjort moderne realistiske – det giver et noget ujævnt sprog. Fadervor er omskrevet – ikke til det bedre. Et grundtema i bogen er at det drejer sig om at løbe hen til, ikke væk fra Gud hvis mennesket vil være lykkeligt.

I *Sigurd fortæller bibelhistorier* er der kun 12 fortællinger fra GT og 12 fra NT (flere er dog puttet ind i sammenhængen). Fra GT de meget kendte om Adam og Eva, Noa, Abraham, Moses og David, alle velvalgte, centrale fortællinger der får en stærkt positiv form. Det udelades ikke at Gud »sætter Abraham på en meget svær prøve,« eller at den fortabte søns ældre bror bliver

sur over faderens hjemkomstfest for den yngre. Men alle historierne lægger stærk vægt på en lykkelig slutning – Sigurd lader således ganske ubibelsk den sure storebror i Lukas kap. 15 gå ind og deltage i festen!

Sprogbrugen er moderne, mundtlig – Jesus »tager en slapper« på bådens dæk – og ofte munter, men ikke for munter for min smag. Og Sigurds store styrke er at han kan fortælle på et sådant sprog uden at sproget går i stykker eller føles poppet. Det virker ægte.

De ti bud er med i en fornuftig oversættelse og med en aktualiserende forklaring, som pigen der til det 4. bud spørger: Skal man virkelig det?

sig selv. Forældre og børnebibliotekarer skal nok finde den.

Ærkebiskop Desmond Tutu har kaldt sin bog *Guds børn*, og det er da også dens gennemgående budskab: Vi er alle Guds elskede børn – selv når vi er onde. Bogen har 24 GT- og 32 NT-fortællinger, en god fordeling. Blandt NT-fortællingerne er bl.a. den om den store dom, men med overskriften »At tage del i Guds plan,« og temaoverskriften – sådan en har alle fortællingerne, ligesom de alle slutter med en bøn der understreger temaet – lyder: »Gud bruger os som sine hænder og fødder« – altså positivt

MEN: ER DET GENERELT VED AT VÆRE SÅDAN AT DE BIBELSKE FORTÆLLINGER MERE OG MERE OPFATTES ALENE SOM HYGGE FOR SMÅBØRN?

Og får at vide at man jo i hvert fald godt kan tage og høre efter hvad ens far og mor siger. Fadervor er med i sin faste form og med gode forklaringer. I det hele taget er der kommet forbavsende meget kristendom med i de få fortællinger. Hvortil kommer at bogen slutter med et kapitel om kirken.

Til hver fortælling slutter sig en genfortælling af den på vers – en sang.. Det kender vi fra Johannes Møllehaves *Børnebibelen*, og det er en rigtig god idé for den fortæller der kan – og det kan Sigurd. Jeg kender børn hvis hele bibelhistoriske viden stammer fra Møllehaves vers! Fremover vil konfirmationspræsten formentlig kunne bygge sin undervisning på Sigurds sange.- Bogen lægger ud over at undervise vægt på at troen er vigtig.

En bog der, også ved hjælp af den medfølgende dvd m.m., sælger

vendt, selv i slutningen hvor »Guds tåre vil falde, når han siger: »Det er for sent« til de onde. Bogens idé er at Gud har en drøm, og den kan vi mennesker hjælpe med at opfylde ved at »gøre hvad der er rigtigt, være gode ved hinanden og være venner med Gud.«

Jeg holder af og beundrer ærkebiskop Tutu, og der er ingen tvivl om at hans bog er lykkedes for ham, både sprogligt og indholdsmæssigt: Det er hans budskab til verden at Gud er idel kærlighed, og derfor skal vi også være det. Læs den lidt ad gangen!

En bog for de ENDNU STØRRE

Beate Højlund: *Bibelen hver dag* rummer hele 187 fortællinger eller delfortællinger (»Noas ark« er fx delt i tre) fra GT, 127 fra NT. Det store antal, en tekst til hver af årets dage, betyder at mindre centrale fortæl-

linger som nu dem om om Jehu og Joash (hvem er det nu lige det er?) får samme vægt som vigtigere fortællinger. Det betyder selvfølgelig også at der er plads til de strenge fortællinger, ligesom til fortællinger der behandler seksualitet: Potifars kone »ville gerne være kæreste med Josef,« og David »gik i seng med hende«, altså Batseba. Udmærket nutidig sprogbrug for børn om de dele. Der står dog også om David at »den ene synd greb den anden« – ordet synd forekommer ikke i GT's egen udgave af fortællingen.

Bogen er skrevet på et roligt, fornuftigt nutidsdansk, og der er bibelhenvisninger og korte bibelcitater i margen. Dens hensigt er tydeligvis at informere, især ved at fortælle, men også ved direkte information: Den slutter med et 32 siders leksikon over forhold i de bibelske lande.

Bogen er således på mange måder et godt bud på en Bibel for lidt større børn – dens store problem er dens tekstudvalg hvor alt bibelsk stof synes at have samme vægt, og det hele derved let bliver uden fokus og for meget.

Hvad med de helt store?

Som det fremgår, er vi med de otte nye bibelhistorier meget langt fra pastor Birchs bibelhistorie fra 1788 der ville hjælpe børn til at leve et moralsk, kristeligt liv. De nye børnebibler fremstiller i høj grad Gud som en kærlig, af og til hyggelig fader, og Jesus som den lige så kærlige frelser – og det er efter min bedste overbevisning rigtigt når det drejer sig om små børn. Men: *Er det generelt ved at være sådan at de bibelske fortællinger mere og mere opfattes alene som hygge for småbørn?*

Hvad så senere, når børnene bliver større? Hvis der da bliver et senere? Til konfirmanderne er der Bodil Busk Sørensens *Bibelen i ord og billeder* (tidligere *Skolebibelen*) fra 2000. Dens udvalg af fortællinger er godt og har ikke slag-side – her findes både »De onde vinbønder« og »De ti brudepiger« – så bogen tilbyder et godt grundlag for undervisning af fx konfirmander i den bibelske historie i sammenhæng.

Men hvor er bibelhistorien – ikke børnebibelen! – til gymnasieeleven eller til den voksne der ikke går til målrettet undervisning i kristendom, men gerne vil vide mere? Jeg efterlyser en bog til dem, nyskrevet og nyillustreret med en baggrundsviden og forklaringer der henvender sig til unge og voksne læsere.

Imens vi venter på den, kan vi så glæde os over at der ligger så gode bøger til de mindste. Netop nu skriver min avis om endnu en: *Den lille bibel – historien om Guds kærlighed*.

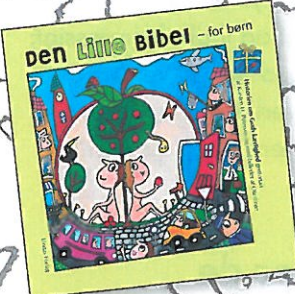
Jaja da, vi er jo ikke i 1700-tallet. Jeg må til boghandleren igen.

LITTERATUR:

Elisabeth V. Dørgen: *Bibler i børnehøjde. Typer og fortælling i den danske børnebibel 1900-2007*. Aarhus Universitet 2008.

Edith Aller: *Børns bibelhistorier – sprogbrug, historie og funktion*. Aros underviser 2009.

Ny børnebibel fra Unitas Forlag

den lille bibel – for børn

Tekst af Karsten Højrup Petersen, illustrationer af Ole Grøn

Gedigen dansk børnebibel for de 6-9 årige med smukke illustrationer af den naivistiske billedkunstner Ole Grøn. Fokus er på Guds Kærlighed til menneskene, og der er flere historier fra Det Nye Testamente end i mange andre børnebibler. Fortællingerne egner sig godt til oplæsning.

Bog:
88 sider 179 kr.
v. køb af 20 stk. 149 kr.

+ plakater og dobbelte kort

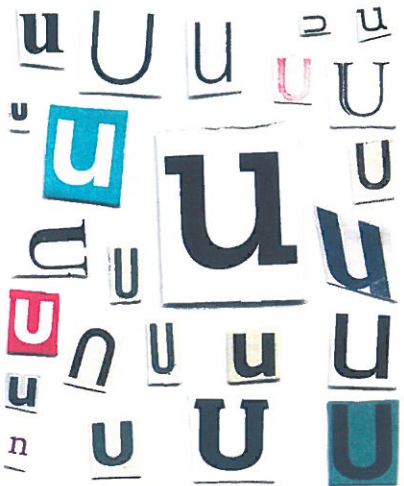
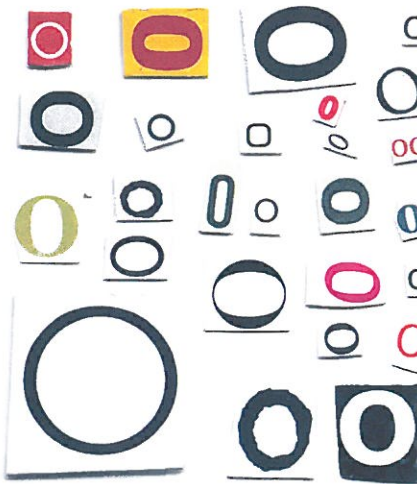
Plakater:
4 stk. 30x30 cm. 149 kr.

Dobbeltkort:
4 stk. 49 kr.

Unitas FORLAG

fås hos din boghandler eller på www.unitasforlag.dk

BogForum

12 - 14 NOV. 2010

FRE. 10-19 LØR. 10-18 SØN. 10-18

www.BogForum.dk

BIBEL EVENTYR

En rejse gennem Det Gamle Testamente

Anne Marie Vrang, sognepræst Ørrikslev og Vedslet,
AMV@km.dk

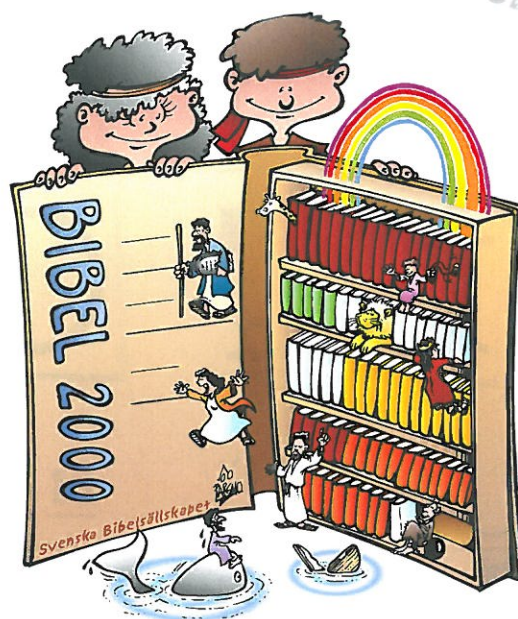
I marts måned var 12 præster – hovedsageligt fra Horsens provsti – på kursus i at fortælle Det gamle Testaments beretninger. Det var et fornøjeligt og lærerigt tre-dages-kursus.

Bibeleventyret hedder konceptet, som oprindeligt er svensk, men oversat og bearbejdet til dansk af Helle Marie Danielsen, som var instruktør på kurset sammen med Ruth Bjerum, begge fra Diakonissestiftelsen.

Bibeleventyret er tilrettelagt med henblik på 4.klasse og med et ønske om, at børnene skal have en samlet fremstilling af hele Det gamle Testamente. Alene det igen at fordybe sig i nogle af de vidunderlige beretninger og genopfriske sammenhænge var en stor glæde på kurset, og når så dertil kommer, at vi lærte at fortælle for og med alle sanser med henblik på at inddrage børnene i fortællingerne, så var det et meget fornøjeligt kursus, og det har siden været en stor fornøjelse at komme ud på skolerne og fortælle.

Udfordringer ved Bibeleventyr

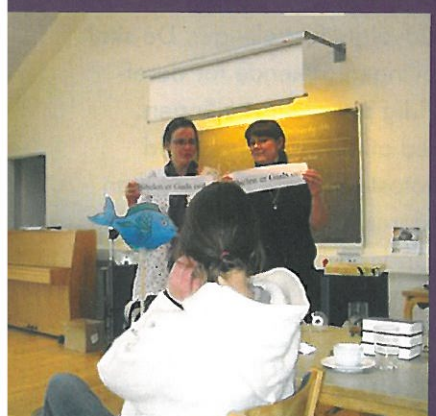
Vi drager glad af sted med vores store Bibel – en kæmpe trækuft, formet som en bibel med hylder i med små kassetter – når vi skal ud for at fortælle. Hver

kassette er et skrift i Bibelen, og i hver kassette er der en lille ting, som illustrerer en fortælling fra skriftet. En slange i 1. Mosebog, ulækre fluer i 2. Mosebog, en prinsessedukke i Esters bog, plaster i Jobs bog osv.

Den første udfordring, vi bibel-fortællere havde, var at få fyldt kassetterne. Det krævede indkøb både hos tryllekunstnere og i legetøjsbutikker m.m.

Det første og vigtigste råd, jeg gerne vil give videre som bibelfortæller, er: Gå sammen med en eller to kollegaer om projektet. Jeg har fundet sammen med min nabokollega, Jytte Ibsen, og Jette Dissing, der som efterlønner er flyttet til Jyttes sogn. Det samarbejde har vi utroligt stor fornøjelse af – jeg tror, vi morer os lige så meget som børnene. Og det er vigtigt. Jeg synes, jeg har mere end nok at lave i mit daglige arbejde, og skal der findes plads til også at fortælle bibeleventyr, må det

også være til glæde for én selv. Og man kan vel også kun for alvor give noget videre til andre, hvis man gør det med glæde.

Den anden store udfordring er at få lært de fagter, der følger med fortællingerne. For vi resumerer hele Det gamle Testamente i stikordsform med fagter til. Og det må undre de, der kommer forbi et præstekontor en tidlig morgen, hvor præsten øver sig, for hun har gang i hele kroppen.

Og det oplever jeg som en af styrkerne ved at fortælle Bibelevntyr: at når børnene har siddet og lyttet til en god fortælling, så rejser vi os derefter og laver fagter. Vi taler til alle sanser. Og vi dramatiserer nogle af fortællingerne: får Jerikos mure til at falde f.eks. Og vi tryller: Jette kan lave vand til blod!

Og så er børnene meget optaget af at finde ud af, hvad der er i kassetterne. De er ivrige efter at få lov til at åbne kassetten, inden fortællingen fortælles. Og vi sidder lige dér, hvor begivenhederne har fundet sted – for vi har bredt et stort usynligt landkort ud med angivelse af de vigtigste geografiske steder ved hjælp af »skilte« (Ur, Genezareth sø, Det døde Hav, Ægypten osv.)

Ude på skolerne

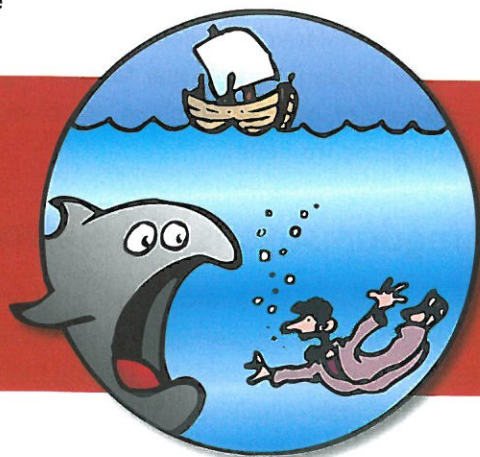
Vi har været ude og fortælle på to skoler. På Hovedgård skole, hvor vi fortalte for en fjerdeklasse sidst på skoleåret, og på Gedved skole, hvor vi fortalte for to små klasser, der i anledning af Bibelevntyret blev slået sammen til én klasse. Det tog meget længere tid at komme i gang med at fortælle i Gedved, fordi der var to klasser, som skulle finde sammen i ét lokale. Så det ideelle er bestemt at fortælle for én klasse ad gangen.

Den tredje store udfordring ved Bibelevntyret er at lære fortællingerne. Det er bedst at smide alle bøger fra sig og så bare fortælle. Her er det igen en stor fordel at være tre. Vi har simpelthen delt fortællinger imellem os, så vi hver især fortæller de samme fortællinger hver gang, vi er ude. Så nu ved jeg alt om Ruth, Jytte er god til at fortælle om Josef, og Jette ved alt om Jonas. Det betyder, at der ikke er nær så meget forberedelse, når vi skal ud, som hvis vi tog ud hver for sig. Og der bliver langt mere variation i fortællingerne, fordi vi fortæller på hver vores måde.

Livsvigtige fortællinger

Jeg er glad for, at jeg var på et fornøjeligt kursus i marts. Jeg er glad for, at jeg har fået et dejligt samarbejde med kolleger. Men mest af alt er jeg glad for, at jeg kan være med til at give de livsvigtige fortællinger videre til børnene. Og de hører efter og er optaget af, hvad vi fortæller. De er engagerede og tager del i fortællingerne. Så jeg glæder mig allerede til foråret, hvor vi skal ud at fortælle igen.

Du kan høre mere om Bibelevntyret ved at kontakte Ruth Bjerrum på Diakonissestiftelsen rubj@diakonissen.dk, Tlf. 3838 4122

Den STORE fortælling

ET UNDERVISNINGSPROJEKT MED BRUG AF PHOTOSTORY 3

Af cand.pæd. Helle Marie Danielsen

I Rødovre ligger Ungdomsbyen. Ungdomsbyen er et kursussted og mødested for skolerne og det omgivende samfund. En miniby, der er vokset op som en del af det tidligere Statens Pædagogiske Forsøgscenter. I Ungdomsbyen er der både posthus, teater og rådhus. Her finder man også en lille kirke, der i sin tid blev bygget af læringe. På kirkens væg møder man hele den store fortælling i form af kalkmalerier udført i en simpel og smuk strejtegning. Fortællingen på væggen starter selvfølgelig med skabelsen, og man bliver taget hele vejen gennem Det Gamle og Det Nye Testamente. Kalkmalerierne slutter med, at man går ud af døren medbringende hele den store fortælling. Disse kalkmalerier er et godt pædagogisk redskab for at åbne Bibelens fortællinger for børn og unge, og det er så heldigt, at man i dag kan downloade de fleste af tegningerne fra nettet.

Ungdomsbyens Kirkeudvalg

Ungdomsbyens kirkeudvalg, der er et udvalg bestående af præster og pædagoger, der udvikler undervisningsmateriale til skolerne til brug i kristendom, har brugt kalkmalerierne i et undervisningsprojekt

for 5. og 6. klasse om netop »Den store fortælling«. Et projekt som man også sagtens kan bruge i konfirmandundervisningen.

Hvad er »Den store fortælling«

I »Den store fortælling« får eleverne mulighed for i grupper at arbejde med udvalgte fortællinger. De skal lære personerne og fortællingen at kende for derefter at finde frem til en nutidig parallelfortælling. Undervisningen slutter med at elevgrupperne ved hjælp af et kamera og Photostory3 fra Microsoft (kan downloades gratis) laver deres egen parallelfortælling til en bibelsk fortælling. Undervisningen foregår over 6 lektioner.

Valg af fortællinger

På adressen <http://undervisning.folkekirken.dk/billedbase/11heleBB.htm> kan man finde de fleste af kalkmalerierne fra Ungdomsbyens kirke. Lad eleverne i gruppe gå på hjemmesiden og vælge den fortælling, som de har lyst til at arbejde med. Min erfaring er, at det fungerer bedst med lignel-

serne, men mange af fortællingerne fra Det Gamle Testamente kan også bruges.

Den journalistiske metode

Når eleverne har valgt en fortælling, præsenterer man dem for, hvad vi kalder »den journalistiske metode«. Eleverne skal nu til at lave research og derefter finde på hv-spørgsmål, de kan stille fortællingen. Man kan evt. give dem en liste med forslag til spørgsmål.

Den røde stol

Herefter vælger de en af eleverne eller læreren, som skal sætte sig i »den røde stol«. Personen, der sætter sig i »den røde stol« repræsenterer fortællingen, og nu stiller man alle de spørgsmål, man har skrevet ned. Her gælder det for svareren, om at bruge sin fantasi og forstille sig, hvordan personerne i fortællingen vil svare. Formålet med den »journalistiske metode« er at eleverne lærer historien godt at kende. Giv dem ca. 20 min. til at arbejde med denne metode.

Parallelfortællinger

Eleverne samles nu igen på klassen, og læreren taler med eleverne om, hvad en parallelfortælling er. Hvordan kunne disse fortællinger se ud, hvis de foregik i dag? Kom med eksempler og lad også eleverne finde på eksempler.

Berettermodellen

Præsenter dem for berettermodellen. De fleste elever kender i forvejen modellen og har gennemgået den i skolen.

Storyboard

Herefter skal de igen arbejde videre i deres grupper med den fortælling, de har valgt. De skal nu finde på en god parallelhistorie, som gerne må foregå i nutiden.

Når de har fundet en parallelhistorie skal de lave en storyboard på 7 billeder ud fra berettermodellen: Anslag, præsentation, uddybning, point of no return, konfliktoptrapning/spændingen stiger, konfliktløsning/klimaks, udtoning.

De skal simpelthen finde ud af, hvilke 7 billeder de skal tage med kameraet for at illustrere historien.

Billederne tages

Nu bliver de sendt ud med kameraet for at tage de 7 billeder. Min erfaring er at eleverne er meget kreative, når det gælder om at tage billederne. De er meget dygtige til at bruge, hvad der er i nærheden som rekvisitter og kostumer.

Photostory

Og så lade man dem gå i gang med Photostory. Photostory er et nemt og sjovt multimedieværktøj, hvor man ved hjælp af digitale billeder hurtigt kan skabe en lille film. Man bliver guidet gennem de forskellige led i processen, og de eneste forudsætninger, programmet kræver, er, at man ved, hvordan man lægger billeder ind på computeren.

Desuden har man nogle fantastiske hjælpere i eleverne selv. De finder meget hurtigt ud af, hvordan programmet fungerer og er oftest gode til at hjælpe hinanden.

Præmiere

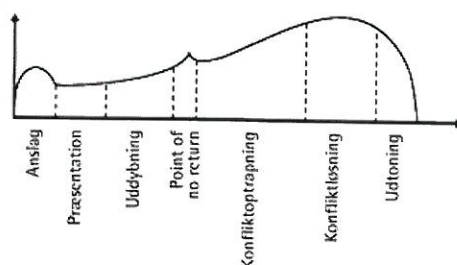
Det er en god idé at slutte med en præmiere, hvor alle filmene bliver vist, og hvor man kort taler om, hvad det er for en fortælling, der ligger til grund for filmen.

Vær ikke bange for lidt kaos

Jeg har undervist i denne metode i flere år, og eleverne har altid været begejstret for at få lov til at være kreativ og lave morsomme fortællinger. Dog kræver undervisningen, at man har adgang til et par computere, hvor

Man kan læse mere om berettermodellen på <http://www.fmb.dk/scoop/berettermodel.htm>

Berettermodel

programmet er lagt ind på. Eleverne er gode til at vente på hinanden, men man skal forvente en vis kaotisk stemning i undervisningslokalet. Man har ikke altid kontrol over, hvad der foregår, især når eleverne går i gang med at lave photostoryen, og underviserens opgave

bliver her, at vejlede mere end at undervise. Hvis man ikke er bange for lidt kaos i undervisningen, får man et sjovt og spændende undervisningsforløb, og eleverne vil huske de fortællinger de har arbejdet med.

SKEMA TIL HJÆLP FOR DEN JOURNALISTISKE METODE:

- I har 20 minutter til at følgende spørgsmål:

1. Hvilken Bibelfortælling har I valgt?
2. Hvad mener I temaet er for denne fortælling?
3. Hvilke personer er der i fortællingen?
4. Hvem/hvilke personer vil I gerne interview?

Find på så mange spørgsmål I overhovedet kan og skriv dem ned på papiret.

Brug altid hv-sprøgsmaal:

- Hvad
- Hvorfor
- Hvordan
- Hvor
- Hvem

Du kan læse mere og downloade Photostory 3 På:

<http://www.microsoft.com/danmark/uddannelse/photostory1.msp>

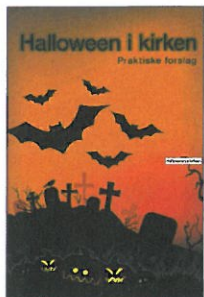
Kalkmalerierne fra Ungdomsbyens kirke kan finde på:

<http://undervisning.folkekirken.dk/billedbase/11heleBB.htm>

Du kan læse mere om berettermodellen på:

<http://www.fmb.dk/scoop/berettermodel.htm>

Boganmeldelse

Halloween i kirken

af Hanne Bohr

Indbinding: Hæftet

Sideantal: 64

Forlag: RPF-Religionspædagogisk
Forlag

Religionspædagogisk Forlag har gennem de sidste par år udgivet et par hæfter af Hanne Bohr til brug i kirkens børnearbejde, som alle udmærker sig ved at være overkommelige at læse og give kontante, praktiske forslag til arbejdet.

Halloween i kirken falder godt i tråd med de tidligere udgivelser, en lille bog på 50 sider og med undertitlen: Praktiske forslag.

En del præster har nok græmmet sig over, hvordan Alle helgens dag er blevet kommercialiseret og amerikaniseret, og hvor hurtigt det er gået. I løbet af ganske få år er Halloween blevet etableret især i børnenes verden med vampyrer og flagermus, gys, gru og platheder.

Men i den korte historiske gennemgang af Alle helgens dag og Halloween, som indleder bogen, viser Hanne Bohr, at da kirken placerede helligdagen i kalenderen, tog man afsæt i en eksisterende hedensk fest, som man kristnede. Det har man jo hørt om før, og med det in mente bør man måske som præst se med andre og mere positive øjne på Halloween og se den som et muligt afsæt for at forkynde kristendom, især for børn. Det er, hvad Hanne Bohr slår til lyd for.

Temaerne i Halloween er ikke de samme som i vores fejring af Alle helgens dag, og de skal derfor holdes adskilt og med afstand imellem. Hanne Bohrs egen praksis er at holde Halloween som børnegudstjeneste den sidste søndag i oktober, helst om aftenen, eller på en hverdagsaften.

Halloween handler om det overnaturlige og uhyggelige, der er noget udfordrende og grænsesøgende over den, og så er der en god portion humor i den. Alt det bør gudstjenesten tage farve af.

Temaer for forkyndelsen er lys og mørke, godt og ondt, liv og død, frygt og mod, tro og bøn.

Bogens sidste tredjedel rummer detaljerede forslag til fire gudstjenester. Fælles for dem alle er masser af lys og lygter, at minikonfirmander og konfirmander er inddraget i forberedelsen og gennemførelsen, at der er elementer af sketch, skæg og sjov, og at det slutter med vingummiflagermus.

Endelig har bogen på de sidste sider en række skabeloner til fremstilling af forskellige papirlygter og andre genstande, som skal bruges ved de forskellige gudstjenester.

Halloweens gys og gru fascinerer børnene – ikke mindst drengene, hvis interesse ellers kan være svær at fange! – og det kan og bør kirken drage nytte af: Kirken skal selvfølgelig ikke gøres til et mystisk hus eller præsten til en klovn, men jeg tror, at de, der denne ene gang om året har mod til at vove et skridt i denne retning, har meget at vinde.

I år er det jo nok for sent, men hvis man ellers har kræfter til det, bliver man her overbevist om, at det var værd at forsøge at få Halloween på programmet, og Hanne Bohrs bog er en fin hjælp til at få det gjort.

Af Kasper Høyer sognepræst
i Vesterborg-Landet-Ryde pastorat

DU UDDANNES I OG TIL DEN VIRKELIGHED, HVOR DU SKAL ARBEJDE

PROFESSIONSHØJSKOLEN

METROPOL

VIA
UNIVERSITY COLLEGE

**DRØMMER DU OM EN KARRIERE INDEN FOR KIRKELIGT ARBEJDE?
BRÆNDER DU FOR AT UDVIKLE TVÆRKULTURELLE OMRÅDER?
TÆNDER DU PÅ KOMMUNIKATION OG FORMIDLING AF KRISTENDOM OG KULTUR?**

Så er den 4-årige professionsbachelor uddannelse i Kristendom, Kultur og Kommunikation noget for dig!

Du får:

- En **basisuddannelse** med kristendom, filosofi og kulturforståelse. Kommunikation, organisationsteori og ledelse.
- Mulighed for at specialisere dig inden for det område, du brænder for. Det kan være projektarbejde i socialt belastede områder, børne- og ungdomsarbejde i en kirkelig sammenhæng, eller ledelse af frivillige.
- **Balance mellem teori og praksis.** I løbet af uddannelsen er der to praktikforløb, så din teoretiske viden bliver afprøvet i praksis

Efter endt uddannelse er der en bred vifte af karrieremuligheder:

- Sognemedhjælper, børne- og ungdomsmedarbejder eller integrationsmedarbejder.
- Boligsocial medarbejder, kulturformidler eller frivilligheds-koodinator.
- Medarbejder i frivillige organisationer i ind- og udland, kommunikationskonsulent, eller du kan gå efter at blive en af de mange projektmagere, der selv udvikler og fundraiser til det projekt du brænder for.

Uddannelsen udbydes under Professionshøjskolen VIA i Århus og Professionshøjskolen Metropol i København

Professionshøjskolen Metropol

Diakonissestiftelsens Uddannelsescenter
Peter Bangs Vej 1B
2000 Frederiksberg
Tlf: 3838 4122 – 3k@diakonissen.dk

Professionshøjskolen Via University College

Diakonhøjskolen i Århus
Lyseng Allé 15
8270 Højbjerg
Tlf: 8627 4122 – 3k@diakonhojskolen.dk

Uddannelsen kvalificerer også til at læse videre i såvel Danmark som i udlandet